

การเติบโตของตลาดเกษตรอินทรีย์ ในตลาดอาเซียน AEC

แนวโน้มการค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วโลกที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว สอดรับกับกระแสความตื่นตัวเรื่อง สุขอนามัย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้ผู้ คนหันมาเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น แม้จะมีราคาจำหน่ายสูงกว่าราคาสินค้าโดยทั่วไป ส่งผลให้พื้นที่เกษตรอินทรีย์ขยายตัวตามไปด้วย สถาบันวิจัยเกษตรกรรมอินทรีย์ (The Research Institute of Organic Agriculture: FiBL) และสหพันธ์ เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movements: IFOAM) รายงานผลการสำรวจใน 154 ประเทศทั่วโลกในปี 2552 มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์รวม 232.35 ล้านไร่ เพิ่มขึ้น จากปีก่อนประมาณ 12.15 ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ซึ่งพื้นที่เกษตรอินทรีย์คิดเป็นร้อยละ 8.1 ของพื้นที่ ทำการเกษตรทั้งหมด โดยมีจำนวนผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ 1.81 ล้านรายทั่วโลก เพิ่มขึ้นจากปี ก่อนร้อยละ 9.4

หาก แบ่งตามภูมิภาคของโลก เขตโอเชียเนีย (กลุ่มประเทศและหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก) มีพื้นที่เกษตร อินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.7 ของทั้งหมด รองลงมาคือทวีปยุโรปและลาตินอเมริกา ด้วยสัดส่วนร้อย ละ 24.8 และร้อยละ 23.0 ตามลำดับ ขณะที่ทวีปเอเชียอยู่ในอันดับ 4 ที่ร้อยละ 9.6

สำหรับพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในภูมิภาคเอเชีย แม้ว่าจะมีสัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่มาก เมื่อเทียบกับภูมิภาค โอเชียเนีย ยุโรป และลาตินอเมริกา กล่าวคือ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในเอเชียคิดเป็นร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ทำ การเกษตร เทียบกับพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในโอเชียเนียสูงถึงร้อยละ 2.82 ยุโรปร้อยละ 1.93 และลาตินอเมริกา ร้อยละ 1.37 แต่ก็มีอัตราการขยายตัวที่น่าจับตามอง โดยในเอเชียพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 32.38 ล้าน ไร่ หรือขยายตัวร้อยละ 5.9 และผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 731,322 ราย หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 80.7 ซึ่งประเทศที่มีการขยายตัวอย่างโดดเด่นคือ จีน และอินเดีย

อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศอาเซียนก็เป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่น่าจับตามอง เนื่องจากเป็นแหล่ง ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและ อาหารที่สำคัญของโลก โดยจากข้อมูลการสำรวจพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในกลุ่ม

ประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น เป็น 1,03 ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 57.9 ส่วนสัดส่วนของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ต่อพื้นที่ เกษตรทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.22 จากที่เคยอยู่ในระดับร้อยละ 0.71 ในปีก่อนหน้า

พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศอาเซียน

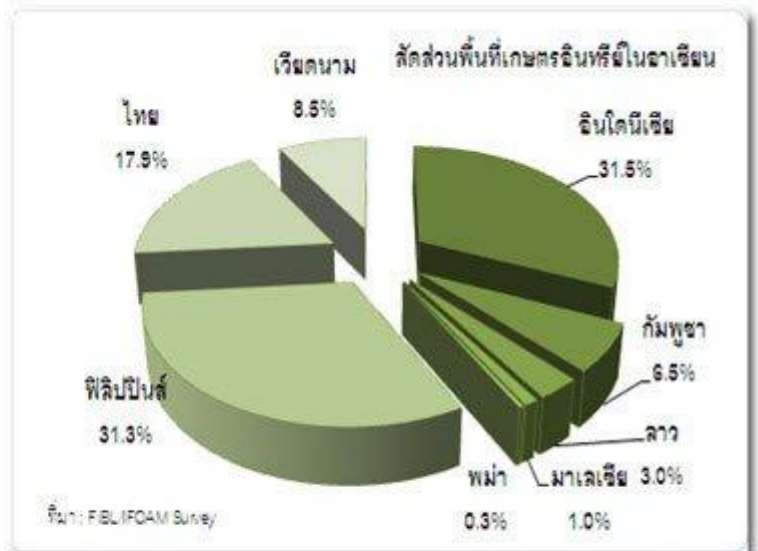
ปี	พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ร้อยละ)	จำนวนผู้ผลิต (ราย)
2548	388,891.88	0.37	55,444
2549	584,353.13	0.54	29,784
2550	719,691.25	0.59	11,295
2551	654,171.44	0.71	42,454
2552	1,033,048.63	1.22	34,441

ที่มา : FIBL/IFOAM Survey

หมายเหตุ : 1/ไม่มีข้อมูลของบรูไน และสิงคโปร์

2/ข้อมูลของลาวเริ่มสำรวจข้อมูลปี 2551

3/ข้อมูลของพม่าเริ่มสำรวจข้อมูลปี 2552

เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ไทยมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์มากเป็นอันดับ 3 รองจากอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยไทยมีสัดส่วนของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ร้อยละ 17.9 ของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ของอาเซียนทั้งหมด ส่วนอินโดนีเซียมีสัดส่วนร้อยละ 31.5 และฟิลิปปินส์มีสัดส่วนร้อยละ 31.3

สำหรับมูลค่าการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ศูนย์การค้าระหว่างประเทศ (International Trade Centre-UNCTAD/WTO) ประเมินว่าในปี 2553 มูลค่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วโลกมีมูลค่าสูงถึง 54,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 15-20 โดยตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ใหญ่ที่สุดอยู่ในภูมิภาค ยุโรปและอเมริกาเหนือ คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดรวมประมาณร้อยละ 97 ของการซื้อขายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ทั่วโลก ส่วนตลาดรอง คือ ญี่ปุ่น สิงคโปร์และจีน และตลาดใหม่ที่คาดว่าจะมีการขยายตัวที่รวดเร็วคือ ประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย และ อิสราเอล การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในตลาดหลัก คือ สหภาพ ยุโรป ส่วนแบ่งตลาดอันดับหนึ่ง (อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 1-3) กลุ่มประเทศทวีปอเมริกาเหนือ (สหรัฐาร้อยละ 2-2.5) และประเทศญี่ปุ่น (ร้อยละ 0.35-0.45)

สำหรับในประเทศไทยตลาดเกษตรอินทรีย์เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปี 2533 โดยกระแสความตื่นตัวด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค ในการ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารที่ปลอดภัย/มีประโยชน์ จนทำให้ธุรกิจอาหารสุขภาพเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงปี 2541 ส่งผลให้ตลาดเกษตรอินทรีย์ ประสบกับภาวะชะงักงันไประยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย เริ่ม

พื้นที่อีกครั้งตั้งแต่ปี 2546 เมื่อมีการจัดประชุมนานาชาติเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย โดย สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่ง สหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization – FAO) โดยมูลนิธิสายใยแผ่นดินและกรีนเนท เป็นเจ้าภาพหลัก นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการขยายตัวของตลาดเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เช่น การใช้ตรารับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของสำนักงานมาตรฐานเกษตร อินทรีย์ (มกท.) และของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งทำให้ผู้บริโภคสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ กับผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัยได้สะดวกมากขึ้น มีผู้ประกอบการค้าปลีกเฉพาะทางที่มีนโยบายการตลาดเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ เช่น ร้านเลมอนฟาร์ม นอกจากนี้ ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่เริ่มเห็นแนวโน้มทิศทางของตลาด เกษตรอินทรีย์ จึงได้เริ่มเปิดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในซูเปอร์มาร์เก็ตต่างๆ

การผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยแบ่งเป็น

- เกษตรอินทรีย์แบบพึ่งพาตนเอง เกษตรอินทรีย์แบบพึ่งตนเองโดยส่วนใหญ่เป็นการเกษตรแบบพื้นบ้านที่ไม่ได้มีการรับรองมาตรฐานจากหน่วย งานอิสระเกษตรกรกลุ่มนี้ทำการผลิตเพื่อการบริโภคในครอบครัวเป็นหลักและอาจมีผลผลิตส่วนเกินที่จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น

- เกษตรอินทรีย์ที่มีการรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ในกลุ่มนี้มีการทำการเกษตรที่มีผลผลิตเหลือสำหรับการขาย โดยอาจจำหน่ายผลผลิตทั้งใน ระบบการตลาดทั่วไป และการตลาดทางเลือก เกษตรกรกลุ่มนี้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเพราะมีแรงจูงใจทางด้าน เศรษฐกิจมาช่วยเสริมกับแนวคิดและเทคนิคการผลิต ประกอบกับ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผลผลิตจากเกษตรกรในกลุ่มนี้จึงสามารถจำหน่ายออกไปยังต่างประเทศได้ ผู้ผลิตเกือบทั้งหมดจะเป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งเข้าร่วมในโครงการเกษตร อินทรีย์ที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน โดยเกษตรกรจะต้องจัดการการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และมีการรับประกันการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

พื้นที่เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย

	ข้าว	พืชไร่	ผัก	ผลไม้	อื่นๆ	รวม	เปลี่ยนแปลง
							(ร้อยละ)
2541	6,281.41		-		-	6,281.41	
2542	5,510.13		-		-	5,510.13	-12.3
2543	7,008.26		3,518.75		-	10,527.01	9.1
2544	9,900.50		3,516.75		-	13,417.25	27.5

	ข้าว	พืชไร่	ผัก	ผลไม้	อื่นๆ	รวม	เปลี่ยนแปลง ร้อยละ
2545	32,841.27		22,382.30		768.75	55,992.32	317.3
2546	46,719.33		22,260.64		768.75	69,748.72	24.6
2547	52,182.75	7,859.79	13,283.60	12,777.00	768.75	86,871.89	24.5
2548	108,302.02	6,731.20	14,844.76	4,995.35	761	135,634.33	56.1
2549	113,213.04	6,546.65	15,121.21	4,981.83	1,077.25	140,939.98	3.9
2550	77,005.03	10,103.64	16,503.19	15,907.20	203.75	119,722.81	-15.1
2551	70,485.67	11,791.13	13,820.39	8,369.92	1,500.00	105,967.11	-11.5

ที่มา : กรีนเนท /มูลนิธิสายใยแผ่นดิน

สำหรับประเทศไทยกรีนเนทและมูลนิธิสายใยแผ่นดินเป็นหน่วยงานที่มีการสำรวจข้อมูลพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2541 ซึ่งพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่มาหดตัวในปี 2550 เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นพื้นที่เกษตรอินทรีย์ก็กลับมา ขยายตัวอีกครั้ง โดยการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยในปี 2553 มีพื้นที่ประมาณ 300,000 ไร่¹ แต่มีฟาร์มที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพียง 140,000 ไร่ ทั่วประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 46.7 ของพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ทั้งหมด) อย่างไรก็ตาม ถ้าแบ่งตามประเภทพืชแล้ว พบว่า สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีการผลิตมากเป็นอันดับหนึ่งคือ ข้าว ร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ ผักร้อยละ 13.0 และพืชไร่ร้อยละ 11.1 ทั้งนี้ ปริมาณการผลิตข้าวอินทรีย์มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2550 เนื่องจากวิกฤตอาหารที่ส่งผลให้ราคาข้าวมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก นับเป็นแรงจูงใจสำคัญ ที่ทำให้บรรดาชาวนาหันไปสนใจขยายการปลูกข้าวแบบเดิม ในขณะที่ปริมาณการผลิตผักอินทรีย์และพืชไร่อินทรีย์ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม กระแสความนิยมบริโภคสินค้า เกษตรอินทรีย์และเกษตรธรรมชาติที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งตลาดในประเทศและตลาดส่งออก นับว่ายังเป็นแรงผลักดันสำคัญให้บรรดาเกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกสินค้าเกษตร อินทรีย์

ประเภทของสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออก

ชนิด	ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์
ข้าว	ข้าวหอมมะลิ ข้าวมะลิแดง ข้าวเหลืองอ่อน ข้าวเหลืองปะทิว ข้าวเหนียว
	ผลิตภัณฑ์อื่นๆจากข้าวได้แก่ ผลิตภัณฑ์ข้าวอบกรอบ นํ้านมข้าว
ถั่วและธัญพืช	ถั่วลิสง ถั่วเหลือง งา
ผัก	ผักสลัด ข้าวโพดฝักอ่อนสด กระเจี๊ยบเขียว ผักสลัด มะเขือเทศ ผักกาด จีนชนิดต่างๆ หน่อไม้ฝรั่ง
	พริกเขียว มันสำปะหลัง อ้อย ผักชี คื่นช่าย กะเพรา แครอท ผักแปรรูป โดยเฉพาะหน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดฝักอ่อน
ผลไม้	มะม่วง กล้วย มะละกอ ลำไย มะพร้าว สับปะรด
เครื่องดื่ม	กาแฟ ชาใบหม่อน น้ำผึ้ง
วัตถุดิบอุตสาหกรรม อาหาร	น้ำตาลทราย แป้งมันสำปะหลัง น้ำมันปาล์ม สารให้ความหวาน
อาหารแปรรูป	กะทิ น้ำปลา น้ำส้มสายชู เนยจากงา เนยถั่ว
สัตว์น้ำ	กุ้งกุลาดำ กุ้งขาวแวนนาไม และปลาสด (จำหน่ายในลักษณะเป็นกุ้งแช่ แข็ง กุ้งสด/แช่เย็น และกุ้งพร้อมปรุง)
อาหารอินทรีย์ที่มีศักยภาพในการส่งออก ได้แก่ ผลไม้แห้ง ผักและผลไม้บรรจุกระป๋อง น้ำผักผลไม้ อาหารธัญพืชแปรรูป สมุนไพรและเครื่องเทศ ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์อินทรีย์ โดยเฉพาะไก่ สุกร และไข่ไก่	

ที่มา : รวบรวมโดย ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ภาคเกษตรอินทรีย์ของไทยถึงแม้จะยังมีขนาดเล็ก แต่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีการประเมินว่าในปี 2548 การตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยมีมูลค่าประมาณ 494.5 ล้านบาท (หรือ 12.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) คาดการณ์ว่าในปี 2553 มูลค่าทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์สูงขึ้นมาอยู่ที่ประมาณ 3,600 ล้านบาท (หรือ 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) แยกเป็นตลาดในประเทศประมาณ 2,500-2,600 ล้านบาท และมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประมาณ 1,000-1,100 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 0.2 ของตลาดโลก โดยสินค้าที่ส่งออกมากที่สุด คือ ข้าวอินทรีย์ประมาณร้อยละ 80 มีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐฯ ออสเตรเลีย และฮ่องกง รองลงมาคือ พืชผักอินทรีย์ เช่น หน่อไม้ฝรั่ง ส่งออกไปยังญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และผลไม้อินทรีย์ เช่น ลำไย มะม่วง สับปะรด และลองกอง เป็นต้น

ผู้ส่งออกสินค้าอาหารของไทยมีศักยภาพในการขยายตลาดส่งออกสินค้าเกษตร อินทรีย์ โดยปัจจัยหนุนสำคัญ คือ ความต้องการทั้งตลาดในประเทศและตลาดในต่างประเทศ ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศที่มีการบังคับใช้ระเบียบสินค้าอินทรีย์ รวมทั้งไทยมีศักยภาพในการขยายการผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์ตอบสนองความต้องการของตลาด และยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการขยายพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์

นโยบายรัฐบาลต่อเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยมีนโยบายชัดเจนในการสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ เพื่อพัฒนามาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล โดยในปี 2550 รัฐบาลได้บรรจุให้เกษตรอินทรีย์เป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2551 -2554) โดยมอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์รับผิดชอบยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพเกษตร อินทรีย์เชิงพาณิชย์สู่สากล ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาผู้ประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์ การขยายตลาดสินค้าอินทรีย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสร้างมูลค่าสินค้าอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า

สำหรับนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน มีนโยบายการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรทางเลือก ภายใต้นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาค เกษตร เป็นการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ซึ่งกำหนดดำเนินการภายในระยะ 4 ปี เพื่อให้มีความต่อเนื่องของนโยบายด้านเกษตรอินทรีย์ โดยกระทรวงพาณิชย์จะ เป็นผู้ดำเนินการตามแผนและส่งเสริมตลาดสินค้าอินทรีย์ ระยะ 4 ปี ช่วงที่สอง (2554-2558) โดยมีเป้าหมาย คือ การเป็นศูนย์กลางสินค้าเกษตรอินทรีย์ในภูมิภาคอาเซียน โดยการดำเนินการผ่านโครงการที่ประกอบด้วย โครงการสร้างพื้นฐานเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ/โครงการสร้างเครือข่าย (network) สินค้าเกษตรอินทรีย์ในอาเซียน/โครงการความร่วมมือ สินค้าเกษตรอินทรีย์กับอาเซียน/และ โครงการสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางสินค้าเกษตรอินทรีย์ เช่น การศึกษา งานแสดงสินค้า วัตถุประสงค์การผลิตและการตลาด เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็น AEC ในปี 2558 เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน ทั้งด้านการผลิต และการตลาด ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องการเน้น ก็คือ มาตรฐานรับรองเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเกษตรอินทรีย์คือ ระบบ จัดการด้านการเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศน์ วงจรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการปนเปื้อนของสารเคมี โดยมี การกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของแต่ละประเทศ หรือระดับระหว่างประเทศ การทำตลาด ผู้ประกอบการและผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงการได้มาตรฐานรับรอง ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ มีนโยบายชัดเจนในการสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ ทัดเทียมมาตรฐานสากล และทำการส่งเสริมการขายในภาพรวม โดยการสร้างความตระหนักรู้ โดยเฉพาะสำหรับผู้บริโภคในประเทศ ให้เข้าใจถึงความแตกต่างของคุณลักษณะของสินค้าทั่วไป (Conventional product) สินค้าจากธรรมชาติ (Natural Product) และสินค้าเกษตรอินทรีย์ และจดจำ

ภายใต้ตรา Organic Thai Produce โดยมีกลุ่มเป้าหมายตลาดระดับ Hi-end และ Niche market สำหรับผู้ที่ใส่ใจสุขภาพเป็นพิเศษด้วย

ในปัจจุบันกระทรวงพาณิชย์มีเป้าหมายให้ไทยเข้าไปชิงส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของโลกที่มีมูลค่าประมาณ 54,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เติบโตสูงกว่าร้อยละ 20 ต่อปี คาดการณ์ว่าปี 2554 คาดว่า ไทยจะมีมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประมาณ 132 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยจะใช้นโยบาย 4 บวก 2 (4+2) ซึ่งนโยบาย 4 แรก เป็นสิ่งที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วและจะเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการต่อไป คือ การอบรมให้ความรู้และพัฒนาผู้ประกอบการสินค้าเกษตรอินทรีย์ด้านการตลาด และการทำธุรกิจเกษตรอินทรีย์ การขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ และการ อำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดและการค้า ส่วนอีก 2 นโยบายที่จะดำเนินการเพิ่มเติม คือ การส่งเสริมให้มีการบริโภคสินค้าดังกล่าวภายใน ประเทศให้มากขึ้น และผลักดันให้ไทยเป็นผู้เชื่อมโยงการผลิตและการค้าของสินค้าเกษตรอินทรีย์ อาเซียนสู่ตลาดโลก

โอกาสของประเทศ ไทยนอกจากการเป็นผู้ผลิต และมองความร่วมมือกับประเทศในอาเซียน โดยไม่มองว่าเป็นคู่แข่งจะทำให้ประเทศไทยได้ โอกาสจากการที่ให้เป็นบ้านเป็นฐานการผลิต การเป็นที่ปรึกษาเพราะมีประสบการณ์มาก่อน และการเป็นผู้ให้การรับรอง (Certified body) หากสามารถทำให้มาตรฐาน ไทยเป็น มาตรฐานอาเซียนจะยิ่งทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเกษตรอินทรีย์ ปัจจุบัน ในแง่การผลิตถือว่าประเทศไทยเป็นผู้นำในอาเซียน แต่ต้องมุ่งการทำตลาดมากขึ้น ซึ่งนอกจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการจะเป็น “ศูนย์กลางออร์แกนิก” (Organic Hub) โดยพาณิชย์จังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกษตรกรเข้าสู่ตลาดสากล ได้มากขึ้น เช่น การเริ่มต้นใน จังหวัดของตนเองก่อนด้วยการจัด ตลาดนัดสีเขียว นอกจากนี้ มีศูนย์ภาคเป็นฝ่ายติดตามผู้ประกอบการและพาไปสู่ตลาดที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งกิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้นคือ งาน ORGANIC & NATURAL EXPO 2011 ซึ่งเป็น การแสดงความพร้อมด้านการค้า ด้วยการเป็นงานแสดงสินค้าและบริการอินทรีย์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติครั้งแรกในประเทศไทย การจัดกลุ่มธุรกิจสินค้าอินทรีย์ (Organic Business Community) เพื่อสร้างเครือข่ายอินทรีย์ในประเทศไทย การจัดทำหนังสือ Organic Mapping ซึ่งได้รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลแหล่งผลิตสินค้าอินทรีย์ทั้งหมดในประเทศ และเมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมาได้ จัดงาน Organic Symposium หรือการสัมมนาทางวิชาการเกษตรอินทรีย์ เพื่อแสดงว่าไทยมีความพร้อมด้านวิชาการและความรู้

ในปี 2555 จะมีการจัด “อาเซียนคาราวาน” เพื่อไปจัดแสดงศักยภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยให้ประเทศในอาเซียน หลังจากที่ผ่านมา การเชื่อมโยงสู่ตลาดต่างประเทศ กระทรวงฯ ได้นำคณะผู้ประกอบการเข้าร่วมงาน Biofach ที่ประเทศเยอรมนี งาน Expo West ที่สหรัฐฯ และงาน Natural & Organic Products ที่ประเทศอังกฤษ การจัดกิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้า Thailand Pavilion ภายในงานแสดงสินค้าเกษตรอินทรีย์สำคัญของโลก รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับห้างสรรพสินค้าชั้นนำ เช่น ห้าง Whole Food Markets ประเทศอังกฤษ ห้าง Metro Cash & Carry และ Galeria Kaufhof ประเทศเยอรมนี ตลอดจนขยายเครือข่ายกับ องค์กรเกษตรอินทรีย์นานาชาติและการเข้าร่วมการประชุมสมมนานานาชาติด้าน เกษตรอินทรีย์

โดยสรุปนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ในการสร้างศักยภาพเกษตรอินทรีย์ไทยเชิง พาณิชย์สู่สากล จะเป็นการส่งเสริมการขยายตลาดสินค้า เกษตรอินทรีย์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มสินค้าที่กระทรวงพาณิชย์ให้การสนับสนุนทั้งที่เป็นอาหาร ที่ไม่ใช่อาหารและบริการ และเพื่อเป็นการพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ในกลุ่ม ประเทศอาเซียน กระทรวงพาณิชย์จะสนับสนุนความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา ระบบการผลิตสินค้า เกษตรอินทรีย์ โดยให้มีการควบคุมคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ระหว่างประเทศอาเซียน การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน การแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์ด้านการเกษตรอินทรีย์ ให้มีความต่อเนื่อง เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเป็น ศูนย์กลางด้านการผลิตและการส่งออกสินค้าเกษตร อินทรีย์สู่ตลาดโลก

¹ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรฯ